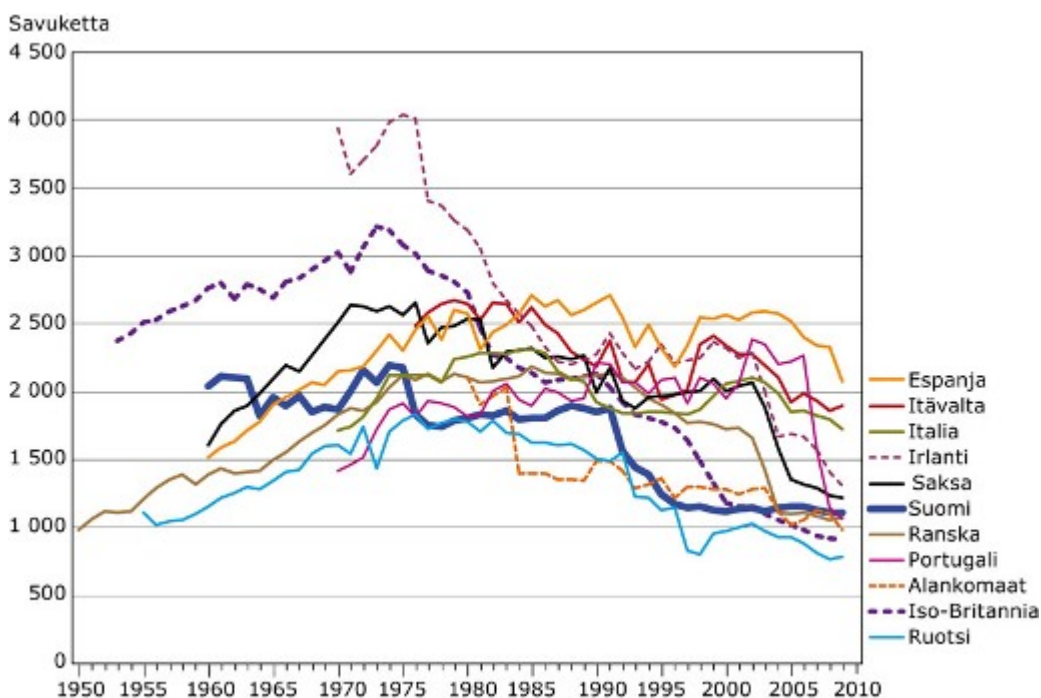

Tupakkavero ja tupakoinnin rajoittamistoimet purevat

Veronkorotukset on yksi parhaista keinoista vähentää tupakointia, tupakoinnista aiheutuvia terveyshaittoja ja hoitokustannuksia, kertoo Eurooppalainen ”Pricing Policies and Control of Tobacco in Europe” (PPACTE) -tutkimushanke (1). Tupakkaveroa korottamalla voidaan samanaikaisesti sekä vähentää tupakan kulutusta ja terveyshaittoja että lisätä valtion verotuloja.

PPACTE-hankkeen tulosten mukaan tupakkaveron tasainen, inflaatiota ja tulotason kasvua suurempi korottaminen vähentää tehokkaasti kulutusta. Savukkeiden kulutus onkin laskenut huomattavasti 11 EU-maassa 1990-luvun alusta alkaen (Kuvio 1). Savukkeiden reaalihinnan nousu 10 prosentilla vähentää 11 tutkituissa maassa savukkeiden kysyntää noin 3–4 prosenttia. Irtotupakan hintaa tulisi nostaa savukkeiden hintaa enemmän, koska irtotupakka korvaa osin savukkeita. Savukkeiden 10 prosentin hinnankorotus lisää irtotupakan kulutusta Suomessa noin 17 prosenttia.

Kuvio 1. Savukkeiden kulutus (kpl) 15 vuotta täyttäneeltä henkilöltä 11 EU-maassa 1950–2009. (2)

Tulojen kasvaessa irtotupakan käyttäjillä näyttää olevan taipumus siirtyä savukkeisiin. Käytettävissä olevien reaaliitulojen kasvu 10 prosentilla lisää savukkeiden kysyntää keskimäärin 3–4 prosenttia ja vähentää irtotupakan kysyntää.

Veroinstrumentin pitkäjänteinen ja johdonmukainen käyttö on hyvä keino vähentää tupakan kulutusta. Tupakan verotuksen harmonisointi Euroopan maissa on PPACTE -hankkeen suositusten mukaan tärkeää, jotta matkustajatuonti ja salakuljetus eivät heikentäisi verotuksen vaikutusta ja vähentäisi valtion verotuloja.

Myös muut tupakoinnin rajoittamistoimet, kuten julkisten tilojen savuttomuus, mainontakiellot, tiedon lisääntyminen tupakan aiheuttamista terveyshaitoista ja vieroitushoidon tarjoaminen ovat selvästi vähentäneet kulutusta. Rajoittamistoimet näyttävät vähentävän savukkeiden kulutusta useimmissa tutkituissa maissa. Mikäli tupakoinnin rajoittamistoimien laajuutta kuvaavan indeksin arvoa pystytään kasvattamaan 10 pisteellä, savukkeiden kulutuksen arvioidaan vähenevän 2–3 prosenttia.

Suomessa on 1970-luvun tupakkalain myötä toteutettu monia tupakointia rajoittavia toimia ja Suomella oli johtava asema tupakoinnin ehkäisyssä aina vuoteen 2003 asti. Vuonna 2010 Iso-Britannia, Irlanti ja Espanja ovat ajaneet Suomen ohi tupakoinnin rajoittamistoimissa. Eurooppalaisen kyselytutkimuksen mukaan EU-kansalaiset suhtautuvat yleisesti ottaen myönteisesti hinnan korotuksiin, jos lisäverotulot käytetään tupakasta vieroitushoitoon.

THL:n osahankkeessa tutkittiin hinnan, tupakoinnin rajoittamistoimien ja tulojen vaikutuksia tupakan kulutukseen Euroopassa. Tutkimuksessa oli mukana 11 maata: Alankomaat, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Suomi.

Lien Nguyen
erikoistutkija
CHESS-yksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Linda Tammisto)

Gunnar Rosenqvist
tilastotieteen asiantuntija
CHESS-yksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Maarit Kytöharju)

Markku Pekurinen
osastojohtaja
Palvelujärjestelmäosasto
etunimi.sukunimi@thl.fi

Lisää tietoa:

(1) Currie L, Townsend J, Leon Roux M, Godfrey F, Gallus S, Gilmore AB, Levy D, Nguyen L, Rosenqvist G, Clancy G (2012). [Policy Recommendations for Tobacco Taxation in the European Union Integrated Research Findings from the PPACTE project](#). Dublin: The PPACTE Consortium.

(2) Nguyen L, Rosenqvist G, Pekurinen M (2012). [Demand for Tobacco in Europe. An Econometric Analysis of 11 Countries for the PPACTE Project](#). National Institute for Health and Welfare (THL). Report 6/2012. Juvenes Print – Tampereen yliopisto paino Oy.